

Motion till riksdagen 2005/06:Kr280

av **Sten Lundström och Rossana Dinamarca (v)**

Reglering av värdeautomatspel och nätspel

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av en utredning kring de negativa följderna av värdeautomatspelet Jack Vegas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om förändrat ersättningssystem till dem som upplåter plats för Jack Vegas-apparater.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att inte tillåta Svenska Spel att bedriva poker på nätet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en utredning om nätspelets sociala och ekonomiska konsekvenser.

Motivering

Jack Vegas-maskiner och andra värdeautomatspel skapar mångdubbelt fler problemspelare än andra typer av spel. En ny rapport visar att det framför allt är unga män som fastnar vid maskinerna. Jack Vegas är Sveriges mest populära spel, årligen spelas det för cirka 7 miljarder kronor vid maskinerna. Enligt Folkhälsoinstitutet står Jack Vegas för 16 % av den totala omsättningen på spel i Sverige. SIFO:s konsumentvaneundersökning visar att 3,9 % av den vuxna befolkningen spelar på Jack Vegas, vilket innebär att det är en liten grupp som står för en stor del av spelet. Enligt en rapport från Stockholms universitet kan sju gånger så många Jack Vegas-spelare beskrivas som problemspelare om man jämför med andra spelargrupper.

Philip Lalander är forskare på sociologiska institutionen vid Stockholms universitet och är huvudförfattare till den statliga rapporten ”Den statliga spelapparaten”. Han menar att det cyniska med maskinerna är att de är konstruerade för att locka människor att stanna kvar. I rapporten finns även en

Fel! Okänt namn på

enkät gjord av Lars Westfelt som visar att den typiske Jack Vegas-spelaren är en ung kille mellan 18 och 24 år. På Svenska Spel är man väl medveten om problemen. Enligt dess egen statistik är 5 % av alla Jack Vegas-spelare missbrukare. I andra grupper uppgår missbruket till 2 %.

Jack Vegas är ett snabbt spel där vinsterna kommer med jämna mellanrum vilket gör att många spelare fastnar vid maskinen och ganska snabbt kan förlora stora summor. Spelberoendet skapar skulder och för att försörja spelandet tvingas många att låna eller förbruka mer pengar än man egentligen har råd att avsätta till spel. I jakten på större intäkter har Svenska Spel gjort en dramatisk förändring i mjukvaran av Jack Vegas. Maskinerna är utformade så att det finns 7 olika spel på varje maskin. Förut var de s.k. ”långsamma spelen” dominerande, dvs. spel med hjul som snurrade långsamt. På vissa maskiner fanns även tidigare ”snabba spel”, till vilka det ständigt var en kö eftersom det är denna typ av spel som intresserar missbrukarna. Nu är det tvärtom de snabba spelen som dominerar. Man kan förlora 5 kronor i sekunden, eller låt oss säga varannan sekund. Detta betyder att man hinner spela för mellan 6 000 och 10 000 kronor i timmen.

Utifrån det ovan sagda anser vi att det är nödvändigt att se över det rimliga med ett spel som har så många negativa konsekvenser som Jack Vegas.

Regeringen bör därför utreda de negativa följderna av spelet och för riksdagen redovisa förslag till åtgärder. I det fall man inte kan visa på åtgärder som har en positiv effekt bör man lämna förslag på ett avskaffande av Jack Vegas-spelet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Förändra ersättningssystemet

Kontrollen av spelarens ålder och dem som spelar för mycket skall utföras av den som upplåter plats till apparaterna. Med tanke på att spelen för många mindre näringsställen utgör en betydande del av omsättningen, och ibland den enda vinsten, är risken överhängande att det tillåts spel som inte borde eller får förekomma. Svenska Spel har delvis uppmärksammat problemet med att många näringsställen snarare fungerar som spellokaler än som restauranger och infört regler för hur stor del av omsättningen vinsten från Jack Vegas får utgöra. Tyvärr måste Svenska Spels åtgärder anses vara knappt en halvmesyr. Regeln säger att för att ha fem maskiner får vinsten från Jack Vegas ”bara” utgöra 35 % av omsättningen. Följden i t.ex. Malmö har blivit att flertalet som upplåter plats till spelet har minskat antalet maskiner från fem till tre och på det sättet sluppit den nya regeln. Dessutom innebär inte regeln att det krävs någon vinst från övrig verksamhet. I dag ersätts den som upplåter plats för apparaterna med 35 % på nettoomsättningen, vilket motsvarar ca 30 % av hela omsättningen på spelet. Om man i stället valde att ge en fast ersättning per apparat skulle incitamenten för att upprätthålla regelverket kring spelet skärpas. Utifrån detta föreslår vi att ersättningen fortsättningsvis utgår från en fast avgift för upplåtelse och att systemet med ersättning efter omsättning på spelet upphör. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Poker på nätet

Oron för utländska spelbolags intrång på den svenska marknaden har inneburit att Svenska Spel, för att behålla kontrollen över svenskarnas spelpengar, kräver att få till stånd fler s.k. snabba spel i sitt sortiment. Naturligtvis är det en fördel om pengar från spel kan användas för samhällsnyttiga ändamål, men självklart måste spelet ha en inriktning som inte ökar risken för illegalt spelande eller ökat spelberoende. Det spel som i dag framför allt talas om är poker på nätet. Genom att med Svenska Spels hjälp ytterligare förenkla spelandet av poker på nätet riskerar vi att ännu fler skuldsätter sig och blir spelberoende. Att tro att spelarna kommer att nöja sig med Svenska Spels begränsade vinstsummor och kontroll är mycket naivt. Risken är tvärtom stor att Svenska Spel blir inkörsport till andra spelbolag och svartspel snarare än att man tränger undan dessa företeelser. Utifrån det ovan skrivna är det av största vikt att Svenska Spel inte tillåts bedriva pokerspel över nätet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Sociala och ekonomiska konsekvenserna av nätspel

Antalet spelformer över nätet ökar ständigt. Förutom poker förekommer Black Jack, Roulette och en rad andra spel. Svenska Spel har en önskan att delta i alla olika spelformer som förekommer på nätet, och omtanken om spelarna trängs undan i förhållande till marknadsandelar och vinster. Innan Svenska Spel går vidare i sin satsning på nätspel bör en utredning om de sociala och ekonomiska konsekvenserna av nätspel utredas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 2 oktober 2005

Sten Lundström (v)

Rossana Dinamarca (v)